

Zavarovanje vlaganj v tujini

PRI SLOVENSKI IZVOZNI DRUŽBI SE JE LANI OBSEG ZAVAROVANIH VLAGANJ V TUJINI PODVOJIL.

V letu 2003 je pri Slovenski izvozni družbi občutno narasel obseg zavarovanih investicij slovenskih podjetij v tujini (98,8 milijona evrov), saj je bil skoraj dvakrat večji od predlanskega. Slovenski vlagatelji so zavarovali predvsem svoje naložbe v BiH, Srbiji in Črni gori, na Hrvaškem, v Makedoniji (skupaj 99 odstotkov vseh pri SID zavarovanih investicij), pa tudi v Nemčiji, Iranu in Belorusiji.

MATEJA ŠIRNIK NEJEDLY

Temeljna razloga za tolikšno rast obsega zavarovanih investicij sta internacionalizacija slovenskega gospodarstva in povečano investiranje slovenskih podjetij na trgih nekdanje Jugoslavije ter čedalje večje zavedanje slovenskih investitorjev, da je zavarovanje naložb v tujini nujno za varnost poslovanja.

Ker gre pri vseh naložbah v tujino za zahtevne in dolgotrajne projekte, ki jih na poti do uresničitve spremljajo raznovrstni dejavniki tveganja, se čedalje več vlagateljev odloči za njihovo zavarovanje. Zavarovanje izhodnih investicij pri SID zagotavlja kritje za primer vojne in civilnih nemirov, odklonitev pravnega varstva, prepovedi konverzije in prenosa valut, zavarovancu pa je povrnjena tudi škoda, ki bi mu nastala z odvzemom premoženja ali pravic, ki izhajajo iz lastništva. V posameznih primerih se je mogoče dogovoriti za zavarovanje pred rizikom enostranskega razdrtja oziroma prekinitve pogodbe, za katerega je odgovorna država gostiteljica naložbe, pa tudi pred rizikom naravnih nesreč. Ker SID zavaruje pred bodočimi dogodki, ki so predvsem politične narave, se pri oceni tveganosti osredotoči na oceno okolja, torej na državo gostiteljico in na razmere v njej. Od teh je praviloma odvisna višina premije, na premijsko stopnjo pa vplivajo tudi morebitni sozavarovalni oziroma pozavarovalni sporazumi,

sklenjeni med SID in tujimi izvozno-kreditnimi agencijami.

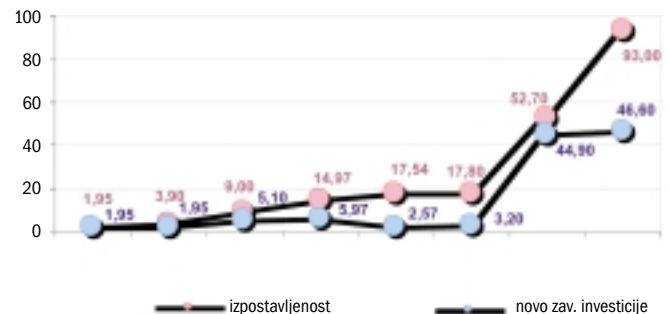
Pogoji zavarovanja

Zavarovalni pogoji pa niso odvisni le od okoliščin v tujini, temveč tudi od vrste in sektorja vlaganj. Pravilo, ki omogoča, da zavarovatelj tesno sodeluje z investitorjem že v pripravljalni fazi investicije in da skupaj predvidijo možne varnostne ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje morebitnih škod, je, da investitor vložiti zahtevek za zavarovanje že v fazi, ko še ni izvršil investicije oziroma še preden je k tej investiciji nepreklicno zavezan. Za zavarovanje so primerne neposredne (prvenstveno nove) investicije v denarju in druge naložbe, izražene v denarni vrednosti, v obliki nepremičnih ali premičnih stvari, zlasti opreme in pravic, kot so patenti, licence, blagovne znamke, vrednostni papirji, zadržani dobiček in drugo, ki so vložene v projektno podjetje - gospodarsko družbo, drugo pravno osebo ali poslovno enoto. Zavarujejo se lahko tudi dolgoročnejša posojila delničarjev in finančnih institucij.

Najvišji odstotek kritja praviloma ne presega 90 odstotkov vrednosti vlaganj, doba zavarovanja pa ne more biti krajša od treh let pri zavarovanju lastniškega deleža oziroma 5 let pri

Izpostavljenost in obseg novo zavarovanih investicij (v milijonih evrov)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
izpostavljenost	1.95	3.90	9.00	14.97	17.54	17.80	52.70	93.00
novo zavarovane investicije	1.95	1.95	5.10	5.97	2.57	3.20	44.90	46.60

zavarovanju posojil in praviloma ne daljša od 15 let. Vlagatelju je prepuščena prosta izbira višine zavarovalnega kritja za posamezno vrsto rizika, dana pa mu je tudi možnost, da pred sklenitvijo zavarovanja del zavarovalne vsote, ki se nanaša na vlaganja, ki še ne bodo izvedena v prvem letu, opredeli kot rezervirano zavarovalno vsoto.

Z zavarovanjem lažje tudi do posojila

Slovenskim podjetjem, ki svoje investicije v tujini pri SID zavarujejo pred političnimi riski, SID omogoči tudi financiranje teh investicij. S tem dopolnjuje možnosti financiranja podjetij iz lastnih sredstev ter s strani poslovnih bank in drugih finančnih institucij.

SID financira investicije v domači ali tujih valutah (evrih ali ameriških dolarjih). Možne pa so tri oblike financiranja - refinanciranje kreditov bank ali drugih finančnih institucij, sofinanciranje izvoznih kreditov ter neposredno samostojno financiranje.

Sofinanciranje je oblika financiranja, pri kateri dobi dobavitelj (izvoznik/investitor) kredit za financiranje investicije sočasno s strani svoje poslovne banke in neposredno od SID. SID neposredno prevzema največ 80-odstotni delež skupnega kredita. Banka, ki sodeluje pri financiranju, pa svojega, najmanj 20-odstotnega deleža, ne more refinancirati pri SID.

Pri (re)financiranju izvoznih kreditov v domači valuti je izvoznik upravičen tudi do izravnave obresti (regresiranja). Program izravnave obresti (PIO) je storitev, ki jo SID kot agent izvaja v imenu in za račun Republike Slovenije. V času, ko so na slovenskem trgu obrestne mere za kredite v domači valuti še vedno razmeroma visoke, to marsikateremu investitorju omogoča dostop do cenejših bančnih posojil. Do povračila dela obresti iz naslova PIO so upravičeni vsi tisti investitorji, katerih investicije so refinancirane, sofinancirane ali neposredno financirane s strani SID.

Leto 2004 bo kljub ožvljvanju gospodarstev zaznamovano z ekonomsko nestanovitnostjo na vseh svetovnih trgih. Negotovost pa bo še naprej ena poglobljitenih značilnosti podnebja izhodnih naložb, zlasti v državah zunaj OECD, zato bo zavarovanje naložb v tujini tudi v bodoče še naprej pridobivalo na pomenu.

Aktivnosti nacionalnega odbora

PODROČJE E-POSLOVANJA, INFORMATIKE IN TELEKOMUNIKACIJ.

Slovenski nacionalni odbor ICC s svojimi strokovnjaki sodeluje tudi v delu Komisije ICC za e-poslovanje, informatiko in telekomunikacije (EBITT - ICC Commission on e-Business, IT and Telecoms). Ta komisija pripravlja stališča in priporočila svetovne poslovne skupnosti za zmanjševanje ovir in omejitev pri uporabi interneta pri poslovanju podjetij.

DUŠAN ZUPANČIČ

Komisija si prizadeva tudi za vzpostavitev in delovanje ustrezne infrastrukture na področju zakonodaje, liberalizacije interneta in telekomunikacij ter na področju zagotavljanja varnega elektronskega poslovanja. Komisija je vzpostavila sodelovanje in koordinira aktivnosti s podobnimi organizacijami v EU in OZN.

V okviru slovenskega nacionalnega odbora pokriva to področje Gospodarska zbornica Slovenije, ki je v sodelovanju s podjetji nacionalni nosilec in koordinator projekta priprave in uveljavljanja standardov ter priporočil elektronskega poslovanja v slovenskem gospodarstvu - projekt e-SLOG. Kot rezultat projekta e-SLOG so pripravljene standardni elektronski dokumenti XML za zbirni in enostavni račun, pred objavo pa so tudi elektronski dokumenti XML za naročilnico in dobavnico ter za izvajanje plačilnega prometa med podjetji in bankami. V okviru projekta bodo izdelana tudi priporočila za tehnološke rešitve za e-poslovanje. GZS je aktivna tudi pri uveljavljanju enotnega sistema elektronskega podpisa, ki bo omogočal podjetjem uporabo istega digitalnega potrdila za povezovanje s partnerskimi podjetji, javno in državno upravo ter bankami. V projektu e-SLOG bodo v marcu objavljena tudi priporočila za

uporabo elektronskega podpisa v podjetjih ter navodilo za vzpostavitev varnega elektronskega arhiva. V okviru projekta čezmejnega elektronskega poslovanja Phare (Cross border region go digital) je v pripravi tudi projekt e-SLOG za majhne in srednja podjetja (SME). Tu bodo uveljavljeni standardi elektronskega poslovanja v majhnih in srednjih podjetjih v Sloveniji, Avstriji in na Slovaškem, pripravljene pa bodo tudi pilotne povezave med podjetji v Sloveniji in Avstriji. Gospodarska zbornica Slovenije sodeluje tudi s projekti e-poslovanja v državni upravi (EDP - Elektronsko davčno poslovanje (DURS) ter e-CORE (SURS)) za poenotenje poročanja podjetij državnim institucijam.

Znotraj komisije deluje več posebnih delovnih skupin za zaščito osebnih podatkov, varovanje in avtentikacijo ter internetni kriminal. Delovne skupine pripravljajo priporočila za varno uporabo interneta pri elektronskem poslovanju. Delujeta tudi delovna skupina za elektronske pogodbe ter skupina za politiko zaščite potrošnikov pri e-poslovanju.

Kako v letu 2004

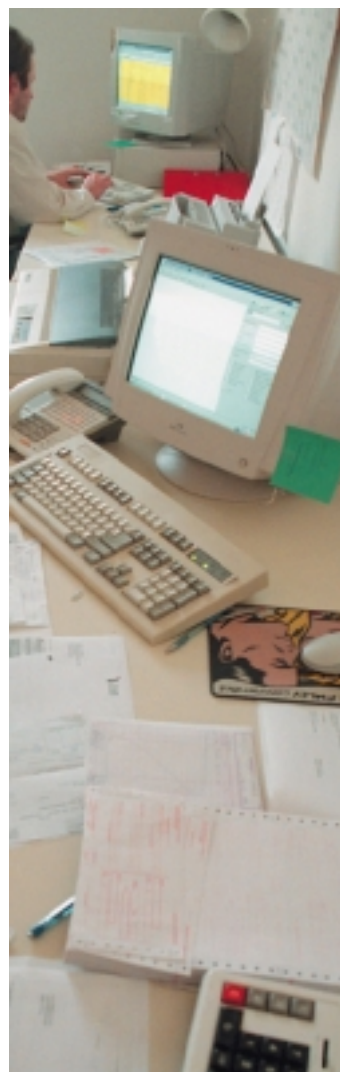
V letu 2004 bo komisija ICC posvetila posebno pozornost zaščiti podatkov, nadaljnji liberalizaciji na področju telekomunikacij ter tehnični koordinaciji

V sodelovanju z ICC bo GZS promovirala uveljavljanje varnega e-poslovanja ter temeljnega okolja za lažje uvajanje e-poslovanja v Sloveniji, ki vsebuje promocijo, uvajanje in usposabljanje podjetij za uporabo standardov e-SLOG in priporočil za elektronsko poslovanje med podjetji; pripravo in uveljavitev vzorčne pogodbe za elektronsko poslovanje med podjetji; izobraževanje vodilnih managerjev za e-poslovanje; izgrajevanje enotnega sistema elektronskega poslovanja v Sloveniji in njegovo povezovanje z mednarodnim okoljem; uveljavljanje standarda BS7799 - ISO 17799 za varovanje informacijskih sistemov ter promocijo certificiranja podjetij za ta standard.

interneta. Spodbujala bo pravno in makroekonomsko okolje za pospeševanje informacijskih in telekomunikacijskih tehnologij kot sredstva za doseganje ekonomske rasti in razvoja. Promovirala bo tudi uporabo dobrih poslovnih praks B2C in prispevala h krepitvi zaupanja potrošnikov ter razmahu on-line razreševanja sporov med podjetji in strankami.

Slovenski nacionalni odbor ICC bo pri delu v komisiji ICC aktiven tudi v tem letu. Predlagal bo razširitev dela komisije ICC na promocijo in vzpostavljanje mednarodno koordiniranega sistema za elektronski podpis. Funkcionalnost elektronskega podpisa omogoča varovanje elektronskega poslovanja, vendar se sistemi digitalnih potrdil postavljajo predvsem na nacionalni ravni, kar otežuje uporabo elektronskega podpisa pri mednarodnem poslovanju, saj tudi na ravni Evropske unije še ni vzpostavljena krovna organizacija, ki bi omogočala učinkovito uporabo digitalnih potrdil in elektronskega podpisa pri elektronskem poslovanju prek meja. Prizadeval si bo, da bo komisija sodelovala tudi pri pripravi in uveljavljanju svetovnih standardov XML za elektronsko poslovanje ter vzpostavitvi sodelovanja z institucijami, ki že delujejo na tem področju (ebXML ter EAN International). Na področju varovanja podatkov pa bo pred-

lagal, da se ICC opredeli glede uporabe standarda BS7799 ter pripomore k njegovemu uveljavljanju.

Priložnost so regije

TUDI ZUNAJ NAJBOLJ OBLEGANIH RUSKIH MEST LAHKO USTVARITE DOBIČEK.

Čeprav so po izbruhu gospodarske krize v Rusiji avgusta 1998 tuji poslovni partnerji množično odhajali iz Rusije in je kljub prvim znakom oživljanja gospodarstva, ki so se pokazali že naslednje leto, trajalo nekaj let, da so se začeli vračati, jih je danes tam ogromno. Velika večina tujih poslovnežev se gnete v Moskvi in Sankt Peterburgu, kjer je zato konkurenca zelo ostra, nič manj kot kjerkoli v razvitem svetu. Večina regij še ni odkrila, zato te doslej še ostajajo neizkoriščene priložnosti.

ESAD AJETI

Danes ima okrog 70 slovenskih podjetij svoja predstavništva v Rusiji in ta so, razen nekaj izjem, v glavnem v Moskvi. Blagovna menjava med državama je, potem ko je v kriznem letu padla na vsega 280 milijonov dolarjev, lani dosegla rekord: 660 milijonov evrov, h katerim pa je treba prišteti še vsaj 100 milijonov evrov iz storitev (gradbeništvo, turizem,

transport). Večino blagovne menjave z Rusijo ustvari peščica velikih podjetij. Izvažajo v glavnem podjetja, ki delujejo v farmacevtski panogi, telekomunikacijah ter proizvodnji barv in lakov. Glavni uvozniki so podjetja, ki uvažajo energente in kovine.

Da bi do leta 2006 dosegli milijardo dolarjev menjave, kar sta pred leti za cilj zastavila predsednika Putin in Drnovšek,

Nekateri pomembnejši naslovi, kjer je mogoče dobiti dodatne informacije o poslovnem sodelovanju:

www.midural.ru - Administracija Sverdlovske oblasti
 www.ucciur.ru - Uralska trgovinsko-industrijska zbornica
 www.ural-chel.ru - Administracija Čeljabinske oblasti
 www.tpp.chelreg.ru - Južno-Uralska trgovinsko-industrijska zbornica
 www.iskrauraltel.ru - IskraUralTel-podjetje Iskratela in v manjši meri tudi IskraTelinga
 www.slovavtotrans.ru - rusko podjetje East J.B.M. Trade, Ptuj

pa bo treba narediti nekaj novih korakov. Ena možnost je, da se veteranom na ruskem trgu pridruži več drugih slovenskih podjetij. Zlasti malih in srednjih, ki so v Sloveniji v veliki večini. Priložnost za povečanje blagovne menjave med državama pa je lahko tudi v tem, da se slovenska podjetja iz Moskve in Sankt Peterburga, ki sta zasičena s ponudbo s celega sveta, podajo tudi na trge ruskih regij. Seveda pa bodo podjetja tako za prvo kot za drugo potrebovala pomoč.

Vstop v regije je možen prek udeležbe v poslovni delegaciji. GZS bo letos v prvi polovici junija organizirala obisk delegacije na Ural. Predvideni sta dve poslovni konferenci: v Jekaterinburgu in Čeljabinsku. (Več o regijah in obeh mestih na spletnih straneh <http://www.gzs.si/Nivo3.asp?IDpm=6720> ali www.midural.ru oziroma www.ucciur.ru).

Ugodna okoliščina je, da večina od 150 milijonov prebivalcev Rusije živi v glavnem v mestih, in sicer v evropskem delu. Rusija ima 13 milijonskih mest; poleg Moskve in Sankt Peterburga še Jekaterinburg, Novosibirsk, Nižnij Novgorod, Samaro, Kazan, Volgograd, Rostov na Donu, Perm, Ufo, Omsk, Čeljabinsk. Vsaj toliko je še mest, ki štejejo med pol milijona in malo manj kot milijon prebivalcev. Za proizvajalce

blaga široke porabe so to nedvomno obetavni trgi, saj so zahodne raziskave pokazale, da je v Rusiji 11 milijonov družin, ki zaslužijo mesečno tisoč dolarjev ali več. To je za Rusijo precejšnja vsota, saj so stanovanjski in režijski stroški v primerjavi z Evropo bistveno nižji.

Sodelovanje s Sverdlovsko regijo

Slovenija je bila leta 2003 na seznamu zunanjetrgovinskih partnerjev Sverdlovske regije z 0,65-odstotnim deležem oz. vrednostjo trgovine 25,5 milijona ameriških dolarjev na 20. mestu. Več kot 90 odstotkov menjave obsega izvoz Slovenije v Sverdlovsko regijo, saj je od tam uvozila le za manj kot 300 tisoč dolarjev.

V regiji so zelo aktivna slovenska podjetja Iskra Emeco, ki je ustanovilo mešano podjetje IskraUral. Drugi dve slovenski podjetji, Iskratel in v manjši meri tudi IskraTeling, sta z ruskim partnerjem ustanovili mešano firmo IskraUralTel (več: www.iskrauraltel.ru). Iskra-Ural in IskraUralTel sta dobila status ruskih proizvajalcev in Rusi ju pogosto navajajo kot primer vzornega sodelovanja in model za ustanavljanje mešanih podjetij.

Po ruskih podatkih deluje v regiji še šest mešanih slovensko ruskih podjetij, in sicer Uralska telefonska družba, IUTel, Lada-

Na županstvu Ekaterinburga je delegacijo sprejel prvi podžupan Vitalij Smirnov (drugi z desne) z sodelavci Svetlano Geripovo zadolženo za zunanje zadeve ter Oleg Fomin (prvi z desne), ki je zadolžen za blagovni promet v mestu. Smirnov je poudaril, da so velike potrebe v mestu po obnovi obstoječih ter gradnji novih stanovanj. Letne potrebe so približno 400 tisoč kvadratnih metrov. V naslednjem letu želijo zgraditi še dva trgovska centra površine 80 in 65 tisoč kvadratnih metrov, razstavišni center s hotelom in parkirišči ter Aqua park. Za vse te projekte bo januarja ali februarja razpisan tender. Poleg tega so zainteresirani za premestitev železnice iz centra mesta drugam, za gradnjo obvoznice okrog mesta, gradnjo cest, viaduktov ter več hotelov. Za manjša slovenska gradbena podjetja pa je ponudil udeležbo pri programu spremembe prtičnih stanovanj v centru mesta v poslovne prostore namenjene storitveni dejavnosti. V mestu namreč ni dovolj kakovostnih gradbenih podjetij za takšne vrste obnove.

V milijonskih mestih Jekaterinburg in Čeljabinsk je sektor storitev manj razvit, zato so zaželeni storitvena podjetja in tista, ki ponujajo opremo za izvajanje storitev. Poleg megalomanskih gradbenih projektov v Jekaterinburgu načrtujejo tudi predelavo pritličnih stanovanj v centru v poslovne prostore, zato regionalno vodstvo k sodelovanju vabi tudi manjša slovenska gradbena podjetja. Na fotografiji: Matuškin Jurij Petrovič, predsednik Uralske trgovinske in industrijske zbornice, organizatorja poslovne konference s slovenskimi podjetji

les, Osa, predstavništvo slovenskega podjetja WGM (vse v Ekaterinburgu) ter Iset Adria v Kamensk-Uralsku.

Slovensko trgovsko in špeditersko podjetje East J.B.M. Trade s Ptuja, ki že uspešno posluje v Moskvi, odpira pred-

stavništvo in trgovino v Jekaterinburgu. Podjetje veliko priložnost vidi v Uralski regiji, še posebej so zanimivi gradbeni materiali, sanitarna tehnika, podi, keramične ploščice in drugo blago za dom. Ob nedavnem obisku predstavnika GZS in direktorja podjetja East J.B.M. Trade v Ekaterinburgu so predstavniki vseh treh ravni oblasti izražali zainteresiranost za sodelovanje z Slovenijo.

Namestnik opolnomočenega predstavnika predsednika Ruske federacije v Uralskem federalnem okrožju Basargin Viktor Fedorovič je zainteresiran za prihod enega od slovenskih farmacevtov za gradnjo tovarne zdravil v Uralski regiji, za angažiranje slovenskih gradbenih podjetij pri številnih gradbenih projektih kot so gradnja stanovanj, cest ... Zanima ga tudi interes slovenskih lesno predelovalnih podjetij. V regiji je namreč veliko lesa, ki ga izkoriščajo le v višini 30 % dovoljenega.

Prvi namestnik predsednika Vlade Sverdlovske oblasti in hkrati minister za industrijo, znanost in tehnologijo Molčanov Vladimir Antonovič je ponovil interes regije za pritegnitev enega od slovenskih farmacevtov za gradnjo tovarne v regiji.

Na območju Sverdlovske oblasti se nahaja tudi meja med Evropo in Azijo

Zanima jih tudi podjetje, ki bi investiralo v seko lesa ter njegovo predelavo. S tem v zvezi jih

zanima nakup ali leasing opreme za to dejavnost. Zanima jih tudi proizvodnja vezanih plošč, oprema za obutveno industrijo, oprema za proizvodnjo trikotaže, posebej pa je poudaril potrebo po proizvodnji avtomobilskih prikolic in bivalnih avtomobov.

Pri strategiji spreminjanja mesta in odpravljanja posledic več deset letnega soc-realističnega razvoja so za vzor vzeli angleško mesto Birmingham. Podžupan je izrazil tudi interes za tesnejše povezovanje z enim od slovenskih mest in je kar sam predlagal Kranj, glede na to, da sta v Ekaterinburgu dve slovenski podjetji Iskratel in Iskraemeco iz Kranja.

Slovensko trgovsko in špeditersko podjetje East J.B.M. Trade s Ptuja, ki že uspešno posluje v Moskvi, odpira predstavništvo in trgovino v Jekaterinburgu.